

Azkenik, argi utzi behar da, toki erregimeneko egungo araudia aztertu on-doren ateratzen dugun ondorioa hutsean gera daitekeela, nortasun agiriari buruzko zailtasunak direla eta, egoiliar den atzerritarra erroldan sartuko ez balitz, edota erroldan sartzea ukatzeko aitzakiazat erabiliko balira esandako zailtasunak. Zen-tzu honetan uste dugu, legezko egoeran dauden atzerritarren kasuan Atzerritar Txartela dela, zalantzarik gabe, erroldan alta emateko balio behar duen agiria. Noizbait egoera erregularra izan duten haiek berriz, identifikazio erraza dute une hartan eman zitzaizen Atzerritarren Identifikazio Zenbakiaren bidez. Azkenik, errol-datzea eskatzen duen atzerritarra egoera guztiz irregularrean badago eta inolako baimenik ez badu, ez indarrean eta ez iraungita, identifikatzeko balio dezakeen edozein agiri onartu behar da, pasaporte bereziki, eta dagokion zenbakiarekin idatzi udal erroldan. Arlo honetan, tamalgarria da aipatutako 1997ko uztailaren 4ko Ebazpenaren 5. jarraibidea, puntu honi buruzko kasu gehiago aurreikusiz ez idatzi izana, udalei argi utzi behar baizitzaizen nahitaez onartu behar dela egoiliar atzerritarren nortasuna egiazta dezakeen edozein agiri.

5. ONDORIOA

Azaldutako guztiaren indarrez, ondorioztatu behar da, toki erregimeneko egungo araudian, udal jakin batean ohiko egoitza duten atzerritarrek eskubidea dutela udal erroldan alta emanak izateko udaleko herritar bezala, alde batera utzirik, atzerritartasun araudiaren arabera izan lezaketen egoera juridiko-admi-nistratiboa.

Zentzu honetan, Arartekoak komenigarria ikusten du EAEko udalei gogo-raraztea, legez behartuta daudela euren udaletan ohiko egoitza duten atzerritar guztiak erroldan sartzera eta ondorioz, espainiarrentzat eta atzerritarrentzat iriz-pide berberak aplikatzera erroldan alta ematekoan, TEOLean eta garapeneko arau xedapenetan azaldutakoaren arabera.

7.2. HEDATZEN ARI DIREN OSTALARITZA JARDUERA BERRIAK: GAUEKO BOKATERIEN FUNTZIONAMENDUAK DAKARTZAN ARAZOAK

Azken urteotan, Arartekoak beste establezimendu mota batzuk sortzen ari direla egiaztatu du. Guztiek dute udalak emandako irekiera-lizentzia, baina lizen-tzia gehienetan okindegi-gozotegi jardueretan aritzeko baimena besterik ez zaie ematen. Hala ere, lokal horiek **gauetz otarteko hotzak eta beroak** saltzen dituzte. **Gauetz bokaterien** ezaugarri eta jarduerak ez datoz bat okindegien ohiko zereginarekin: ogiaren, esnearen eta opilen txikizkako salmentarekin.

Haatik, asteburuetan gauez otartekoak saltzen jarraitzen dute, nahiz eta hori ez izan irekiera-lizentzian baimendutako jarduera.

Ildo honetan, kontuan hartu behar da gauez irekita egoten diren lokalek sortarazten dituzten arazoak eta benetan ogia, esnea eta opiak saltzen dituzten dendak eragin ditzaketenak oso bestelakoak direla, ez baitute inolako zerikusirik.

Bestalde, aipatzekoa da bokateriek ez diotela inolako kalte eta eragozpenik eragiten inguruan bizi direnei, baldin eta egunez irekitzen badituzte. Lotarako orduetan irekitzen dituztenean sortzen dira arazoak. Beraz, bokateriak jarduera kaltegarriak izan ez daitezen, irekiera-lizentzian berariaz mugatu beharko litzate-ke ordutegia eta egunez bakarrik ireki dezaketela zehaztu.

1 . Bokaterien arazoa korapilatsua eta anitza da oso, eta hainbat arlotan eragiten ditu ondorioak: ingurugiroan, lokalaren inguruko biztanleen bizikalitatean eta ordena-gaietan.

Lehenengo eta behin, gauez irekita egoten diren bokateriak inguruan bizi direnengan kalteak eta arazoak sortarazten dituzte.

Horretaz gain, lokal horiek txikiak izaten dira eta debekatuta dago otarte-koak barruan jatea. Beraz, bezeroek kalean jaten dituzte.

Bestalde, horrelako bokateriak gauez jende gehien biltzen duten eremuetan edo gaueko aisialdi-guneetan egoten dira kokatuta, hau da, ostalaritza-establezi-menduen ondoan. Horrela, bezeroek edariak erosteko aukera ere izaten dute.

2. Bokateriak ez daude jarduera kaltegarri gisa sailkatuta, eta beraz, ez dituzte horientzat ezarritako arauak bete behar. Horrela, lokal horien inguruetan bizi direnak nozitzen dituzte zuzen-zuzenean ondorio eta kalte guztiak, gauez kaleko zarata eta zalapartak jasan behar izaten baitituzte. Izan ere, dagokien sailkapenari buruzko araudia betetzeko, bokateriek debekatu egiten dute otartekoak barruan jatea.

Aipatu dugunez, gaueko bokateriak kalterik eragiten ez duen jarduera gisa daude sailkatuta: ogia, esnea eta opilak txikizka saltzen dituzten denda gisa. On-dorioz, itxiera-orduaren mugaketatik salbuetsita geratzen dira.

Azkenik, ez diete eragiten “gainezka dauden eremuetan” lokal berriak ireki-tzeko ezarri diren murrizketek, eta ez dituzte finkatuta dauden gutxieneko distan-tziak gorde behar.

Ondorioz, bokateriak ez daudenez jarduera kaltegarri gisa sailkatuta, erruz ari dira sortzen hiriko “martxa” eremuetan, eta kalte eta ondorio larriak ari dira eragiten bertan bizi direnengan.

3. Zenbait udalerritan, biziguneetan eragozpenak eragin ditzaketen jardueren metaketa murrizten hasi dira. Jarduera-askatasuna Toki Jaurbidearen Oinarriak arautzen dituen legearen 25.f art.aren babespean dago, ingurugiroa zaintzeari buruzko artikularen ba-bespean, hain zuzen. Aipatutako jarduera-askatasunari mugak ezartzea ez da aski izango hiritarrek nozitzen dituzten eragin kaltegarriak eragozteko, baldin eta kaltegarri gisa sailkatutako jarduera-metaketa handia dagoen guneetan neurriak

hartzen ez badira. Neurri horien bidez, debekatu egin beharko da horrelako esta-blezimendu gehiago irekitzea, gauez irekita egoteaz gain, kanpoan (kalean) jen-detza handia biltzen baita. Horrela, ustez biztanleentzat onuragarria den zerbitzu bat kaltegarri bihurtzen da, ez baita kontuan hartzen horrelako jarduerak inguru-ruan nolako ondorio larriak sortarazten dituzten.

Hori da, hain zuzen, gaueko bokateriek eragiten dituzten eragozpenen sor-burua: barruan otartekoak erosi dituztenak kanpoan geratzen dira gero erosi-takoa jaten. Eta jakina, ez da inoiz ezarri bokaterien jardueren ondorioz kalean ateratzen den zarata eta eragiten diren kalteak gutxitzeko neurririk.

Gauzak horrela, argi dago guztientzat baliagarri izango den araudia ezarri behar dela: batetik, jarduera ekonomikoa eta, bestetik, deskantsurako eta zarata-rik gabeko kalitatezko ingurugiroa izateko eskubidea uztartuko dituen araudia.

4. Orain arte oso epai gutxi eman dira gai horren inguruan. Dena den, bada adibide gisa aipatzea merezi duen bat: Nafarroako Auzitegi Nagusiko Ad-ministrazioarekiko Auzitarako Sailak 1995eko ekainaren 20an emandako epaia (Aranzadi 1995/207 AAE). Horren arabera, sukaldea duten bokateriak ezin dira sailkatu kalterik eragiten ez duten jarduera gisa. Honakoa dio, hain zuzen, Nafarroako Auzitegi Nagusiaren testuak:

“...sukaldea duten bokaterien jarduera ezin da, besterik gabe, gozotegienarekin parekotu, baizik eta ostalaritza eta/edo tabernetakoekin (...). Izatez, bokateriek ez dute zerikusi handirik gozotegiekin, eta bai ordea tabernekin; ukazina eta begi-bistakoa da hori...”

Ildo honetan, gure autonomia erkidegoko udalerriek sukaldea duten boka-teriak jarduera kaltegarri gisa sailkatzea jotzen dute. Aitzitik, sukalderik ez dute-nak kalterik eragiten ez duten jardueratzat hartzen dituzte. Horrelakoetan, alder-di bati bakarrik erreparatzen diote: sortzen diren ke eta gasei, eta horiek ezaba-tzeko neurriak besterik ez dituzte hartzen. Ez dute kontuan izaten bokaterien kanpoan zarata sortzen dela eta inguruko biztanleek jasan behar dituztela horren ondorioak.

Bokaterien jarduera eta tabernetako ohiko jarduera oso antzekoak dira, horietan ere pintxoak, otarteko hotzak eta beroak... prestatzen baitira. Beraz, Arartekoaren iritziz, bokateriak ostalaritza-jardueren sailean sailkatu behar dira, eta horiek arautzen dituen araudia ezarri behar zaie.

5. Bereziki aipatzeko modukoa da Basauriko Udalak gai horri buruz egin-dako araudia. Orain dela gutxi, udalerrri horretan zarata ateratzen duten taberna eta dibertimenduzko joko-aretoen kokagunea, instalazioa eta ikuskaritza arautzen duen udal-ordenantza onartu da (16. BAO, 1997ko irailaren lekoa).

Honakoak dira udalaren helburuak:

“b) Beharrezkoa baita udalak neurri zuzentzaileak hartzea, horrela giza harremanetan eta aisialdi sortzailearen baitan ohitura berriak, gaurkoak

gainditu dituztenak, ahalbideratzeko, izan ere gaurkoak alkoholaren kontsumoarekin eta joku pasiboekin zerikusi gehiegi baitaukatate, eta horren bidez galarazi egin nahi da gure udalerrian aipatu establezimenduak duten gehiegizko eragina, eta batez ere A eta B zonaldeetan.

e)Bestalde, prebenitu egin nahi dira horrelako establezimendu publikoen gehiegizko pilaketak sor ditzaketen oihartzunezko ondorio deigarriak, izan ere zarata horiek enbarazuak sortzen baitizkiete auzotarrei, hain zuzen ere herritar gehienak deskantsuan dauden orduetan: eta eragin horiek zail dira zuzentzen, ihardueretako erregelamenduaren aplikazio soilarekin”.

Udal-ordenantzaren 2. artikuluan beste jarduera batzuk ere sailkatu dira: zarata sortarazten dutenak, hain zuzen. Hona hemen zer dioen gai horri buruz:

“Arau hauen eraginpean egongo dira hurrengo taldeetan sailkatutako establezimendu publikoak:

I eta II Taldeak: Talde honetan sartuko dira, beren iharduera edo koka-pena dela eta, ondorio gehigarriak sor ditzaketen establezimenduak, nola diren, edozein motatako edariak saltzen dituztenak, janariak pres-tatu, prestatutakoak edo erdiprestatuak saldu, maneatutako jangaiak saltzen dituztenak, etab.”.

Bokateriak ere maila horretan sartzen ditu.

6. Toki-administrazioei dagokie horrelako establezimenduen benetako jar-dueren jarraipena eta kontrola burutzea, eta baita lokalek baldintza egokiak bete-tzen dituztela egiaztatzea ere. Baldintzak neurtzeko, hiru alderdi hauek hartuko dira kontuan: hirigintza, higiena eta jakien maneiua. Toki-administrazioek du-ten eskumenari kalterik eragin gabe, Arartekoak honakoa uste du: ezin dela ahaztu gaueko bokateriak irekitzen direnean, zarata sortzen dela kanpoaldean eta inguru-ruko biztanleek jasan behar izaten dituztela horren ondorioak.

Badakigu gaueko bokateriak, jarduera berriak izanik, erruz ari direla hedatzen, oso arazo bereziak sortarazten dituztela eta zaila dela benetan arazo horiei egoki erantzutea. Dena den, udalerriek konponbideak proposatzen dituztenean, ezin dute inoiz ahaztu horrelako establezimenduen inguruan nolako ondorioak eragiten dituzten.

Hori guztia kontuan hartuta, honakoa adierazten dugu: udalek ostalaritza-establezimenduak arautzen dituzten ordenantzak aldatu eta bokateriak kalteak eragiten dituzten jarduera gisa sailkatu beharko lituzketela. Izan ere, aipatu dugu-nez, zarata sortarazten dute eta, ondorioz, inguru-ruko biztanleen bizi-kalitatean kalteak eragiten dituzte; eta biztanle horiek legez ez dute zertan jasan horrelako eragozpenik.